

אנגאצשיסט געווואר אין אַםְרִיקָע
כִּי אַרְיִשְׁהָלֵפָן אֵין דָּעַר תְּשִׁיחִיקָּג
פָּן מִדְּנִיתִ שִׁרָּאֵל

דָּדְפָּטְפָּאַלְשָׁעָט

מִסְתֵּט

געשילדערט דורך: אַפְּרִים
אַיבְּרָגְעָנָן דורך: אַ. וו. בָּרגְּגָעָן

56

שְׁלֹמֹן שְׁרָאֵל

לְאַמְּרִיקָאַנְגָּלְטָה בְּמִקְּעָדִים

דער אַבְּרָבָּוי פָּוּן קָאנְצָעָרֶטֶן זָאָל אַיז פָּאַרְבּוֹנוֹדוֹ מייט מאַפְּיוּזָע קְבָּרִים פָּאַרְשָׁוּעָבָּוּנָגָעָן

די לִיטְוִוִישׁ בָּאַהֲרֹודָע וּוּלְכָע
הָאָבָן קָאַלְאָבָּאַרִיטָט מִיט דִי דִיְתְּשָׁן,
אַרְאַפְּגָעָרִיסָן דִי מִצְבָּות. אָוֹן שְׁפָעַטְעָר
אַיְן 970' לְמִס' הָאָבָן דִי סָאוּוּעָטָן
גַּעֲבוּיָעָט דָעַם "קָאנְצָעָרֶטֶן הָאָל" אַיְן
הָאָרֶץ פָּוּן בַּיהְהָת. בַּמְשָׁךְ דִי יָאָרָן אַיְן
אָוֹן שְׁוִין יָאָרָן וּוָאָס דִי גַּעֲבִידָע אַיְן
פּוֹסֶט לִיְדִיגָן אַיְן דְּוָאַנִּירָט.

לְעַצְמָנָס אַיְן דִי רַעֲגִירָנוּג
פָּוּן לִיטְוִוִישׁ אַוְיפְּגָעָקְומָעָן מִיט אַ
זּוֹי וּוּי סָאיַן שְׁוִין בָּאַרְיכְּטָעַט
בִּיְזּוּוּלִילָגָן פָּלָאָן צָו פָאַרְוָאַנְדָלָעָן
דָעַם בֵּית הַחַיִים הָעֲתִיק אַיְן אַרְיוֹגָע
טוֹרִיזָם אַטְרָאַקְצִיעָן, וּוָאָס זָאָל צִיּוֹן
הַוּנְדָרְטָעָר טְוִיזְנְטָעָר טְוּרִיסְטָן פָּוּן דִי
גַּעֲנָצָע וּוּלְטָמָע. אַיְן צְעַנְטָעָר פָּוּן דָעַם
וּוִיסְטָן פָּלָאָן שְׁטִיטִיט דָאָס אַיבְּרָבְּוִיעָן
דָעַם "קָאנְצָעָרֶטֶן הָאָל" צָו קַעַנְעָן
אַקְאַמְּדָרִין דָעַם רִיוְיגָן פְּלוֹס פָּוּן
בָּאַזְוּכָעָר. דָעַר פָּרֻעַמִּיעָר מִינִיסְטָעָר
פָּוּן לִיטְוִוִישׁ הָאָט אַיְן זִין סְטְעִיטָמָעָן
צָו דִי פְּרָעָס גַּעֲזָגָט אֵן מִיּוּט
בְּהַרְהַרְתָּאָה דִיְהָיָה צְוִי אַיְדִי

דָעַר אַפְּצִיעָלָעָר רָב הַרָּאַשִּׁי פָּוּן
לִיטְוִוִהָרָב חִימָם בּוֹרְשְׁטִיָּן שְׁלִיטָ"א
הָאָט זִיךְ עַפְנְטָלִילָק אַרְוִיסְגַּעַשְׁטָעַלְט
קַעַגְן דָעַם שָׁאַנְדְּפָוּלָן פָּלָאָן פָּוּן דִי
לִיטְוִוִישׁ אַוְיטְאַרְטִיעָטָן אַיבְּרָעָרִי
צּוּבְּוּיָעָן אָוֹן פָּאַרְבְּרִיטִיעָרָן דָעַם
פָּאַרְלָאָטָן קָאנְצָעָרֶטֶן זָאָל וּוָאָס
שְׁטִיטִיט לִיְדָעָר אַיְן הָאָרֶץ פָּוּן אַוְרָ-
אַלְטָן 'שְׁנִיפִישָׁעָק' בֵּית עַולְם אַיְן
וּוּלְנָא.

אַיְן זִין סְטְעִיטָמָעָן צָו דִי פְּרָעָס
שְׁטִירִיכָט אַוְנְטָעָר הָרָב בּוֹרְשְׁטִיָּן
אָז גָּדוֹלִי יִשְׂרָאֵל שְׁטָעַלְן זִיךְ קַעַגְן

אמְרִיקָאַנְגָּר סְעַנְאָט נִיט אַרְוִים רְעוֹזָלְזִיעָן צָו פָּאַרְדָּאָמָעָן אַנְטִיסְעָמִיטִיזָם אַיְזָאָפָע

גַּעַמְעָן אַ קלָּאָרָע שְׁטָעַלְונָגָן קַעַגְן
אַנְטִיסְעָמִיטִיזָם אָוֹן אַרְבָּעָטָן עַס
סְעַנְאָט הָאָט אַיְנְשָׁטִימִיגָּה בָּאַשְׁטָעַטִיגָּת

דער איבערבי פון קאנצערטען זאל איז פארזונדע מייט מאפייען קברים פארשווועונגען

די ליטווישע באהערדא וועלכע האבן קאלאבָּרִירט מיט די דיטשן, אַפְּגָּוּרִיסָּן די מצבות. און שפערעד אין 970' למס' האבן די סָאוּוַיְעַטְן געבעיט דעם "קָאנְצָעַרְטָהָלְ" אין הארץ פון ביה"ח. ממשך די יַאֲרֵן אַיְזֶעֶר בְּנִין גַּעֲוֹאָרֶן פָּאָרְלָאָזֶט אַיְזֶעֶר רִיזְגָּעַד בְּנִין גַּעֲוֹאָרֶן פָּאָרְלָאָזֶט אַיְזֶעֶר שְׁוִין יַאֲרֵן וּוְאָס די גַּעֲבִידְעַ אַיְזֶעֶר פָּוָסְטִילְיְדִיבְּגָן אַטְנוֹאַינְגְּרִיט.

לעכטנס איז די רעגידונג
פונ ליטע אויפגעקומען מיט א
בייזויליגן פלאן צו פאַרוֹאנְדָּלָעַ
דעַם בֵּית הַחַיִּים הַעֲתִיק אֵין אַ רְזִיגָּעַ
טוֹרִיזָם אַטְרָאַקְצִיעַ, וּאַס זָלֶ צִיעַן
הַנוּדָרְטָעַר טוֹזְנְטָעַר טוֹרִיסְטָן פָּוּן די
גָּאנְצָע וּוּלְטַם. אֵין צַעַנְטָעַר פָּוּן דַּעַם
וּוִיסְטָן פָּלָאַן שְׁטִימִיט דָּאַס אַיְבָּרְבּוּיְעַן
דַּעַם "קָאנְצָעַרְטַּהְלָל" צו קָעְנָעַן
אַקָּאמָדְרִין דַּעַם רְזִיגָּן פָּלוּס פָּוּן
בָּאוּזְכָּעָר. דַּעַר פְּרָעָמִיעָר מִינִיסְטָעַר
פָּוּן לִיטָּעַ האָט אֵין זַיִן סְטוּעִיטְמָעַנְט
צַו די פְּרָעָסַע גַּעַזְאָגַט אָז מְוּעַט
אַיְבָּרְבּוּיְעַן דַּעַם בְּנִין אָז אַיְיךְ
צָבוּיְעַן אַפְּלִיגָּל "אַנְעָקָס" צָום בְּנִין.
די וּאָךְ האָט די לִיטָּעַ רְזִיגָּדָוְג
בָּאוּשְׁטָעִיטִיגְט אָז דַּעַר אַיְבָּרְבּוּיְעַן פָּלָאַן
איַז אָז עַקְנָאַמִּישָׁע נַאֲצִיאָנָאַלָּע
וּוַיכְטִיקְיִיט פָּוּן לאָנד. דָּאַס טוֹט
זַיִן בָּאוּרְכְּטִיגְן צַו פָּאַרְלָאַנְגָּעַן פָּוּן
די איַז. הַילְּפָן צַו פִּינָּאַנְצִירָן די בּוֹיִּ
אַרְבָּעַט אֵין וּוְילְנָעַר בֵּית הַחַיִּים. די
רְזִיגָּדָוְג פָּוּן לִיטָּעַ עַרְוּוָאָרְט פָּוּן די
איַז. אַ רְזִיגָּעַ סּוּמָּע פָּוּן 13 מִילְיאָן
יוֹרָאַ פָּאַר דַּעַם פְּרָאַיְקָט. לוֹיט וּיְ די
לִיטְוּוֹישָׁע פְּרָעָסַע גִּיט אַיְבָּרְ אֵיז די
טָאַמְּלָאַלָּע סּוּמָּע פָּוּן אַיְבָּרְבּוּיְעַן דַּעַם
קָאנְצָעַרְטַּהְלָל גַּעַשְׁאָצַט אֵין צַוְּיִי אוּ
אוֹנוֹאַנְצִיגְ אָז אַהֲלָב מִילְיאָן יוֹדָא.

פָּוֹן דַּי אַנְדָּעַרְעַ זִיִּט דַּעֲרָהעָרָן
זֵיך אוֹיך נִיכְתָּעַרְעַ שְׁתִימָעַס אַין דַּי
קְרִיסְטָלִיכְעַד וּוּעַלְתָּן, וּוּלְכָעַ זָאנְג זֵיך
אַרוֹיסְטָקְעַגְן דַּי גַּעֲפָלָאנְטָעַ שְׁעַנְדוֹנוֹגַג
פָּוֹן דַּעַם אִידִישָׁן אָוֹרְטָן בֵּית
עוֹלָם אַין וּוַילְנָעַ. דַּי וּאָךְ אַיְוָן דַּעַר
דִּירְעַקְטָאָרְטָרְפָּוֹן לִיטָּעַ בְּרַעַנְטָשׁ אַוְ
דַּי אַינְטָעַרְנָאַצְּיָאנְגָּלָעַ קְרִיסְטָלִיכְעַד
עַמְבָּעָסִי אַין יְרוֹשָׁלָם אַרוֹיסְטָקְעַגְן דַּעַם
פְּרָאַיעָקְטָ אַונְטָעַרְן קַעַפְלָ. וּוּאָלֶת
דַּעַר בִּילְדָּינְגָּה פְּרָאַיעָקְטָ אַנְגָּזָאנְגָּעָן
אוֹיבָן וּוּאָלֶת דַּי סֻעַּמְעַטְעָרִי גְּעוּעָן
דָּאס רֹהֶ-אַרטָּפָּוֹן קְרִיסְטָן?

פָּנוּ דִּי אַנְדָּרֶעָ זִיְּתָ אֵין אִירָאָנִישׁ
בֵּין גָּאָר אָז מַאנְכָּע אִידָּן טוֹעַן דִּי
שָׁאַנְדָּרְפּוֹלָעָ אַרְבָּעַט פָּנוּ דַּעֲקָן אָנוּ
פְּרוֹבִירָן צָו פָּאַרְהוּילָן דִּי אַמְתָּע
פְּאַקְטָן אַרְוּם דַּעַם רִיזָּן פְּרָאַיעָקְטָן
מַאנְכָּע הָאָבָן זִיךְ גַּעֲוָאָגָט צָו זָאָגָן
[פְּאַרְוּצָעָנָג אַוְיָזִיט 79]

[פָּרְזַעֲצָוְנָג אֹוֵף זִיִּיט 79]

דעם פלאן פון פרעמייד מיניסטר
אלגירדאס בוטקעוויצ'וס – אויסער
דעם שרעקלין בויזן אונ חיליל מיטן
פארוואנדלען דעם אור-אלטן הייליגן
בית החיימ צו א מקומ הוללות אונ
פריצות נורא פאר פילע טויזנטער
גויים פון די גאנצע וועלט – אין
גרויס דאס געפֿאָר אָז די רענאוואציע
ארבעט וועט פֿאָרוֹזָאָכְן מס'יווע
בריגט האשנווערבונג.

אָזְוֵי ווי ס'איין שווין באַריכטעט
איין די פֿאָרגאנגענע ווֹאָכָן האָבָן
די נאָצִיס שְׂרָדִי מיט די הילָפֶ פָּונָן

דער אַפְּצִיעָלֶעֶר רב הראַשי פֿון
לייטע הרב חיים בּוֹרְשְׁטִין שְׁלִיטִיָּא
הָאָט זִיךְ עַפְנְטָלִיךְ אַרוֹיסְגַּעַשְׁטָלֶט
קָעָגֵן דָּעַם שְׁאַנְדְּפָלוֹן פְּלָאוֹן פֿון די
לִיטְוֹוִישָׁע אַוְיטָאַרְיטָעָטָן אַיבָּעָרִ
צְבוֹיָעָן אוֹן פָּאַרְבְּרִיטָעָרָן דָּעַם
פָּאַרְלָאָוָטָן קָאנְצָעָרָטָן זָאָל וּוָאָס
שְׁטִיטָה לִיְדָעָר אַיִן הָאָרֶץ פֿון אָוָר-
אָלָטָן 'שְׁנִיפְּשָׁעָק' בֵּית עֲולָם אַיִן
וּוְילְגָּא.

אין זיין סטעיטמענט צו די פרעסע
שטרײיכט אונטער הרב בורשטיין
או גדולי ישראל שטעלן זיך קעגן

אמריקאנער סענאָט נײַט אַרוּיס רְעוֹזָלֶוצִיעַ צָו פַּאֲרְדָּאָמָעַן אַנְטִיסְעָמִיטִיזָם אֵין אַיִּירָאָפָע

נעםן אַ קְלָאָרָע שְׁטַעַלְוָג קָעָגָן
אנַטִיסֻםִיטִיזֶם אָוּן אַרְבָּעָטָן עַס
אַפְּצֹוֹשְׁטָעָלָן", האָט מענענדען
געזָאָגָט. "מֵיד הָאָבָן גַּעֲזָעָן וּוְאָס
סְפָאָסִירָט וּוְעָן אַנְטִיסֻםִיטִיזֶם וּוְעָרָט
נִישְׁתָּפָאָרְדָּאָמָט וּוְאָיְמָעָר אָוּן וּוְעָן
אַיְמָעָר עַס וּוְעָרָט אַוְיפָּגָעָרְבָּעָנְגָט, אָוּן
מֵיד דָּאָרְפָּן זַיְכָעָר מָאָכָן אָז הִיסְטָאָרָע
חוֹרְשָׁת זַיְק נִישְׁתָּאָיבָעָר".
די רַעֲזָאָלְצִיעָר וּרְפָט סְפָעְצִיפִּישׁ צָו
בְּאַשְׁטִיםָעָן סְפָעְצִיעָלָע שְׁלִיחִים וּוְאָס
זָאָלָן הָאָלָטָן אָן אוּגָאָפָּק אַנְטִיסֻםִיטִיזֶם
אוּן אָז רַעֲגִירְוָנְגָעָן זָאָלָן טְרָעָנְגָרָן לָאָוּ
אַינְפָאָרְסָמָעָנְט בְּאַמְּטָע וּוְאָזְוִי צָרוּ
בְּאַקְעָמָפָן פִּינְטוֹשָׁאָפָט פָּאָרְבָּעָכָנס
אוּן צְזָאָמָעָמָעָן אַינְפָאָרְמָאָצִיעָר אַיבָּעָר
אַנְטִיסֻםִיטִיזֶם.

ויאשינגטן – דער אַמְּרוּיקָאנָעֶר סענָאַט האָט אִינְשְׁטִימִיג בְּאַשְׁטַעַטִיגַט אֲרוֹזָלְצִיעַ וּוּלְכַעַ פָּאַרְדָּאַמְּט אַנְטִיסֻעַמְּטִיזָם אֵין אִירָאָפַע. דִּירוֹזָלְצִיעַ, וּוּלְכַעַ אֵין גַּעַוְאָרֶן אַרְוִיסְגַּעַגְבָּן דָּוְרָךְ סֻעַנָּאַטָּאָר בְּאָבָּעָנְעַדְעָן, אֲ דַעְמָאַקְרָאָט פָּוּן נִיּוּ דַּוְשְׁעַרְזִי, האָט גַּעַהָאָט זַעַכְזִיגַקְאָ-סְפָּאַנְסָאָרָס. עַס דַּוְפַּט דָּעַם אוַיְסָעָרָן סַעְקָרָעָטָאָר אָוּן דָּעַר אַטוּרְנִי דַּוְשְׁעַנְגָּרָאָל צַו אַרְבָּעָתָן צַוְּעָמָעָן מִיט דָּעַם אִירָאָפַעָאִישָׂן פָּאָרָאַיִן אָוּן אַנְדָּעָרָעַ אִירָאָפַעָאִישָׂע רַעַגְיְרָנוּגָעָן צַו אַדְרָעִיסְרָן דִּי שְׁטִיגְגָּנְדָע אַנְטִיסֻעַמְּטִיזָם אֵין אִירָאָפַע. "דִּי אַמְּרוּיקָאנָעֶר אָוּן אִירָאָפַע" אַיְשָׂע רַעַגְיְרָנוּגָס בְּאַמְּטָע דָּאָרְפָּן

**גַּוּעֲזָעָנָעָר בְּרִיטִישָׁעָר פְּרַעֲמִיעָר טָאָנִי בְּלֹעֵיר אַיִּז
שְׁפִּיצָּפָן קָאַמִּיטָּע צָו בְּאַקְעַמְפָן אַנְטִיסֻעְמִיטִיזָם**

או מען מוֹז באקעטן ראַסְיזֶם מיט
נִיּוֹ גָּזְעָצָן. זַיִּה האָבָן צִיטִירֶת אֵ
בָּאָרִיכֶת ווֹאָס הָאָט גָּעֲפִינָּעַן אָז דָּאָס
פָּאָרְגָּאָנְגָעָנָע יָאָר 14' אַיִּז גָּעוּוּעָן
אַיְינָע פָּוֹן דִּי עַרְגַּסְטָע יָאָרָן אַיִּן
דִּי פָּאָרְגָּאָנְגָעָנָע צָעַן יָאָר בְּנוּגָעָן
אַונְטִיסְעָמִיטִישָׁע אַטְאָקָעָם.

ישראל און פֿאַלעַסְטִינַע.

לאנדאן - דער געווועזענעד
פרעמעידן מיניסטר פון ענגלאנד
טאני בליער, האט אונגעומען א ניע
דאלע צו באקעמאן אנטיסעמיטיזם
אין אייראפע. דעם פראגאנגענעם
דאָנערשטאג האט ער געזאגט אָז
ער ווועט וווערן דער טשערמאן פון
דעם "אייראפעאיישן קאנסיל פֿאָר
טֿאָלעראָןץ", אָ גֿוּפֿע ווֹאָס פרובייט
איינצופֿין גֿוּזען ווֹאָס ברענגן צו
טֿאָלעראָןץ.
בליער האט געשריבן אָן אַרטיקל
אין "די טִיםְסּ" צוֹזעמען מיט אָ

ולטאטוֹן.
דעתן מיט
אול סידוטה
עמו, הרה"ג
א מחשובי
ג הרה"ח
ישראל ר'
א קבלת
ירגוזאgmt
מלשטיין

**דער אַרְעָבָן פּוֹן קָאנְצָעָטָן
זָאֵל אִיז פֿאַרְבּוֹנָהָן מִיטּ מַאֲסִיזָעָן
קְבָּרִים פֿאַרְשּׂוֹעֲבּוֹנָגָעָן**

[פֿאָרְזַעַצְוָנָג פֿוֹן זִיט]

אי פלאץ אי דער בית החיים
געפֿאקט "מלא וגדוש" מיט עטליכע
שטאָקוּן קברים אײַנס אַבער דעם
צוויטן. סְאיַז קלאר אוֹ אַפִּילוֹ אַיבָּ
בשעת די סָאוּויעַטָּן האָבן געבוּעַט
דעם זָאל זענען געטשעפֿעַט געווֹאָרָן
קברים אונטעד דעם בְּנֵי זענען
פארבליבָּן אונטערשטָע שטאָקוּן מיט
קברי ישראל קדמוניים. אָון דער
גאנצער בית החיים אַרום אַיז נָאָד פּוֹל
מיט טויזנטעד קברים אַוְיפְּזָן פָּלאָץ.
דער צְבָּור ווּערט גַּעֲרוֹפָּן מְרֻבָּה
צָו זִין בְּתַפְּלָה אוֹ די באָמִיאוֹנְגָּעָן
וועלבָּע ווּערן גַּעֲמָאָכָּט צָו צַעַשְׁטָעָרָן
די וויסטע פְּלָעָנָעָר זָאלָן נוֹשָׂא פִּירָות
זִין, אָון יעדער זָאל טוֹן ווּאָס מעגלִיךְ
פָּאָר די הַצָּלה פָּוּן הַיְּלִיגָּן ווּילָנָעָר
בֵּית החיים, אָון די ישְׁנִי עַפְּרָ צְדִיקִי
עלְיוֹן אַין ווּילָנָא זָאלָן רָוּעָן בְּשָׁלוֹם
וירנָנוּ על משכבותָם, אָון זִין מלִיצִי
יושָׁר פָּאָר די וועלבָּע נָעָמָען זִיךְ אָן
פָּאָר זִיעֶר כְּבָוד, ובמהרה יקִיצוּ ווירנָנוּ
שׁוֹכְנִי עַפְּרָ בְּבִיאַת בָּן דָּוד, כִּיְּךְ.

או מײַגייט בלוייז אַיבָּערפֿעִינְטוֹן דעם
אלטּוֹן קָאנְצָעַרטּ הָאָל. ס' אֵין אַ בִּיטּעַר
גַּעֲלַעַטּעַר בְּשַׁעַת מִזְעַטּ דִּי רִיזִיגַעַן.
צִיפּעַרְן אֵין דִּי צָעַנְדְּלִיגַעַר מִילְיאָגַעַן.
ליידַעַר רַעַדְטּ וַיְדּ דָּא פָּוֹן אַ רִיזִיגַן
בוֹי פְּרָאַיעַקְטּ וּוֹאָס בְּאַדְרָאָעַטּ צַוְּ
פָּאַרְוּאַנְדְּלָעַן דעם מִקּוֹם קְדוּשָׁה וְנוֹרָא
אֵין אַ רִיזִיגַן צָעַנְטּעַר פָּוֹן פְּרִיצָׁה אָזֶן
הַוְּלָלוֹת. דָּוָרְךָ הַוְּנְדָעַרטּעַר הַוְּלְטָאַיְעַס
פָּוֹן אַיבָּעַר דִּי וּוּעַלְטּ וּוּעַלְכָּעּ וּוּעַלְן
טָאַנְצָן אַיבָּעַר אִידִישָׁעּ קְבָּרִים,
צְוּוִישָׁן זַיְפִּילְעַ גְּדוּלִי יִשְׂרָאֵל אֲרוּיוֹת
שְׁבָחוֹרָה, פָּוֹן אַמְּאַלְיִיגַע צִיְּתָן אֵין
דַּעַם אָוֹר-אלטּוֹן בֵּית הַחַיִּים וּוֹאָס אֵין
דַּעַר עַדְשּׁעַר אָזֶן אַיְנְצִיגַעַר בֵּית
מוֹעֵד לְכָל חַיְּ וּוּעַלְכָּר הָאָט גַּעַדְגִּינְטּ
דִּי וּוּעַלְטּ בָּאַרְיְמָטָע עִיר וָאָם בִּישְׂרָאֵל
וּוַיְלָנָא - אַדְעַר וּוַיְמִיהָאָטּ זַי גַּעַרְוָפּוֹ
אֵין תְּפִזְוֹתָה יִשְׂרָאֵל מִיטּ לִיבְשָׁאָפּטּ
אָזֶן עַהֲרְפּוֹרְכְּטּ "יְדֹוּשָׁלִים דְּלִילְטָא" -
אַרְוּם 400 יָאָר.

מערך קוורדרדייג איז צוליב ענגשאפט

Professional Translations

from English to Yiddish

Quick service.
Reasonable
prices.

718.514.6717